

DLLP Examination

Paper-III

Labour Economics and Trade Union Act

May-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 100

સૂચના : જમણી બાજુના અંક કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1. 'શ્રમ અર્થશાસ્ત્ર'ના અર્થ, ખ્યાલ અને હેતુ વિષે ચર્ચા કરો. શા માટે શ્રમ અર્થશાસ્ત્ર સમજવું આવશ્યક છે ? (25)

અથવા

“વિકસિત ભારત 2047 ના લક્ષ્યાંકો હાંસલ કરવા માટે ભારતમાં માનવ સંસાધન વિકાસ આવશ્યક છે.” આ વિધાનની ચર્ચા ભારતમાં માનવ સંસાધન વિકાસના મહત્વને ધ્યાને લઈને કરો.

2. “નિયત વેતન પર રોજગારીનો ખ્યાલ એ શ્રમના અધિક પુરવઠાની પેદાશ છે.” આ વિધાન ઉદાહરણો સહીત સમજાવો તેમ જ નિયત વેતન પર રોજગારીના પ્રશ્નોની ચર્ચા કરો. (25)

અથવા

કામદાર સંઘ અધિનિયમ, 1926ના ઇતિહાસ અને હેતુઓ તથા કામદાર સંઘની નોંધણીની પ્રક્રિયા વિષે વિસ્તૃતમાં સમજૂતી આપો.

3. “શ્રમ ઉથલો” (Labour Turn over) એટલે શું તે જણાવો. તેના કારણો અને અસરોની ચર્ચા કરો. “શ્રમ ઉથલો” ઘટાડવા અંગેના ઉપાયો સૂચવો. (25)

અથવા

ખાસ આર્થિક ઝોન (SEZ)ની આસપાસની ગ્રામીણ રોજગારી અને અર્થવ્યવસ્થા પરની અસરોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

4. નીચેના પૈકી ગમે તે બે વિષે નોંધ લખો. (25)

- (a) શ્રમિક બેરોજગારીના ઉપાય તરીકે કૌશલ્ય વિકાસ (skill development)
 (b) બાળ મજૂરી – સામાજિક-આર્થિક તથા કાનૂની પ્રશ્ન અને તેના ઉપાયો
 (c) કામદાર સંઘ અધિનિયમ, 1926 માં વર્ષ 2001માં થયેલ સુધારાઓ અને તેની અસરો
 (d) ખેત મજૂરોના પ્રશ્નો

(P.T.O)

Diploma in Labour Laws and Practice (DLP)

Paper – III : Labour Economics

Time : 2 ½ Hours

Total Marks : 100

Instruction : Figure to the right side indicate full marks.

1. Discuss about the meaning, concept, and purpose of Labour Economics. Why one should understand Labour Economics ? (25)

or

“Human Resource Development in India is essential in order to achieve the goals of Viksit Bharat 2047.” Discuss this statement in the light of significance of Human Resource Development in India.

2. “The concept of Fixed Wage Employment is the outcome of excess supply of Labour.” Explain this state with illustrations and discuss the problems of Fixed Wage Employment. (25)

or

Explain briefly about the history and objects of the Trade Unions Act, 1926 and the procedure for registration of a Trade Union.

3. What do you mean by ‘Labour Turn Over’? Discuss about the causes and effects of it. Suggest the measure to reduce ‘Labour Turn Over’. (25)

or

Discuss in detail about the effects of Special Economic Zones on surrounding rural employment and rural economy.

4. Write notes on any two from the following : (25)

- (a) Skill Development as a solution of Labour Unemployment
 - (b) Child Labour as a Socio-Economic and Legal issue and its remedy
 - (c) Amendments of the year 2001 under the Trade Unions Act, 1926 and effects thereof
 - (d) Problems of Agricultural Labourers
-